

גנזי המלך

קובץ שבועי בענייני יהדות מהוצאת **ארבע כנפות** 104

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 03-6762226 מופץ בכל הארץ ב-90,000 עותקים

"אם בחקתי תלכו.. ונתתי גשמיכם בעתם"

כיצד מתקיים הפסוק: "אם בחקתי תלכו.. ונתתי גשמיכם בעתם"? והרי אין שכר על המצוות, בעוה"ז? מתוך הרצאותיו של הרב אמנון יצחק

עם כל הפרטים והדקדוקים של מצות שמיטה כך כל המצוות כולם ניתנו בהר סיני על כל פרטיהן ודקדוקיהן.

איך יתכן שלכל עם ישראל יש אחרי 3300 שנה, את אותן תפילין עם אותן פרשיות ואותם דינים בדיוק? וישנן מאות הלכות למצות תפילין. 3300 שנה נשמרת המצוה בדיוק רב, מדוע לא ימצאו תפילין עגולות, או משושות? כיצד זה יתכן שכולם עושים את תפילין מרובעות ושלושה ריבועים מדויקים על המיקרומטר? וכן לגבי ציצית על 8 פתילותיה וכל דקדוקיה. אלא, ללמדך שבהר סיני לא רק נאמרו כל המצוות, אלא גם דרך עשייתן עד פרטי פרטיהן. ולהורותך שהתורה שבכתב ושבע"פ ניתנו שתיהן מן השמים ע"י בורא עולם.

כמו כן, התורה אומרת לנו מראש מה יהיה עם העם הזה מראשית ועד אחרית, עד סוף כל הדורות. והתורה מבטיחה ומזהירה, אם תקפידו במצוות יבואו עליכם כל הברכות ואם לאו, ח"ו - קללות. והכל מפורש מ- א' עד ת'. **'בברכות פתח באל"ף' "אם בחקתי תלכו" (ויקרא כו ג) וסיים בתי"ו 'ואולך אתכם קוממיות' (שם פסוק יג) שהברכות באות עליהם מאל"ף ועד תי"ו. והקללות פתח בוא"ו 'וְאִם לֹא תִשְׁמְעוּ' (פסוק יד) וסיים בה"א 'כִּינֹד מִשָּׁה' (פסוק מו) בֵּין וְאִוְוה"א, אֵין כְּלוֹם' (תנחומא פרשת ראה סימן ד:).**

ובמדרש רבה (ויקרא לה): **'ר' אבא בריה דר' חייא, בשם ר' יונתן, אמר: "חשבתי ברכות, חשבתי קללות, ברכות - מאל"ף ועד תי"ו. קללות - מן וי"ו ועד**

הוא לא מכיר במרחק הקצר שבין השכל ללב? **"וַיַּדְעַתְּ הַיּוֹם" לבין "וַהֲשַׁבְתָּ אֶל לִבְכָּהּ".**

מה ענין שמיטה?

הרמב"ן מסביר על הפסוק: **"וְאֵתְנָה לָךְ אֶת לַחַת הָאָבֶן וְהַתּוֹרָה וְהַמִּצְוָה אֲשֶׁר פָּתַבְתִּי לְהוֹרְתָם" (שמות כד יב) - 'והוא כאשר אמר במשנה תורה 'וַאֲדַבְּרָה אֵלֶיךָ אֶת כָּל הַמִּצְוָה וְהַחֻקִּים וְהַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תִּלְמְדֵם" (דברים ה כח). "לְהוֹרְתָם" קרי ללמדם על ירך. התורה ניתנה למשה על כללותיה ופרטותיה בדקדוק.**

אומר רש"י (ויקרא כה א): **'מה ענין שמיטה אצל הר סיני? למה מוזכר במצות שמיטה, הר סיני? אלא ללמדך; 'מה שמיטה נאמרו כללותיה (ופרטותיה) ודקדוקיה מסיני אף כולן נאמרו כללותיהן ודקדוקיהן מסיני. כך שנויה בת"כ'. כשם, ששמיטה ניתנה בהר סיני**

בהפטרת פרשת בחוקתי אומר ירמיהו הנביא: **"עֲקַב הַלֵּב מְכַל וְאָנֵשׁ הוּא מִי יַדְעֵנּוּ: אָנִי ד' חֲקֵר לֵב" (ירמיה יז ט-י). פירושו: מסובך לבו של האדם. עקוב, עקש, ופתלתול ואנוש הוא. הלב - חולה אנוש. **"מִי יַדְעֵנּוּ"?** אף אחד לא שם לב להכיר את הלב שלו. האדם יכול להכיר את כל סביבותיו ואת עצמו הוא לא מכיר. לכן היה אומר רבי יצחק בלזר זצ"ל: כשם שיש מרחק בין אי הידיעה לידיעה, כך יש מרחק בין **"וַיַּדְעַתְּ הַיּוֹם"**, לבין **"וַהֲשַׁבְתָּ אֶל לִבְכָּהּ"** (דברים ד לט). האדם לא מכיר את עצמו. כיש לו צרה הוא נלחץ, ומיד כשהיא עברה, הוא נרגע ושוב מכבד את לבו. **"וַיִּנְרָא פְרַעֲהַ פִּי הַיְתָה הַרְוָחָה וְהַכְבֵּד אֶת לִבּוֹ" (שמות ח יא).** כך דרכם של בני האדם.**

אבל הכתוב אומר; אל תשלה את עצמך ואל תתעלם מהקורה אותך ומשיוקל לך אל תחשוב שלא יקרה לך שוב נזק, כי: **"אָנִי ד' חֲקֵר לֵב בַּחֵן כְּלִיּוֹת וְלִתְּ לְאִישׁ כְּדָרְכּוֹ כְּפָרִי מַעַלְלָיו" (ירמיה יז י).**

"אָנִי ד' חֲקֵר לֵב". אתה - לא חוקר את הלב שלך? אז דע **"אָנִי ד' חֲקֵר לֵב".** ה' יודע בדיוק מה מונח אצלנו בתוך הלב; וישלם לנו לפי הדרכים שלנו ופירות מעללינו. לכל מעשה יש תוצאות רבות. לא רק על המעשה מקבלים עונש, אלא גם על ההשלכות הנובעות ממנו. וכמו כן במעשה טוב, קבלת השכר הינה על עצם המעשה הטוב וגם על הפירות היוצאים ממנו.

הדבר הראשון שאדם צריך להכיר ולהבין זה את עצמו. היתכן, שאדם יכיר את שכניו הקרובים וקרוביו הרחוקים וודאי שמכיר טוב יותר את בני ביתו אשתו וילדיו יותר מאלה ואילו את עצמו

שו"ת חברותא

'גנזי המלך' מציג שאלות מעשיות שיש להן מענה בדפים הנלמדים במסגרת 'הדף היומי', עם ביאור 'חברותא'. למותר לציין שאין לסמוך על הנאמר בו לפסיקת הלכה.

ברכת שהחיינו על ספירת העומר

רב יהודאי רוב עמרם ורי"ץ גיאאות (הו"ד ב'ביאור הלכה' תפ"ט ד"ה לספור עפ"י מש"כ במוסגר) והר"ן (שם) כתב; שרוב המפרשים מסכימים ד'ספירת העומר' עכשיו דליכא הבאה ולא קרבן, אינה אלא מדרבנן בעלמא זכר למקדש. ויש להסתפק אם כונתו כדעה א' ולכך כתב שהוא מדרבנן בעלמא זכר למקדש, או, שהכונה כדעה ב' שהיא חובה גמורה כעין של תורה.

בטעם שאין מברכין 'שהחיינו' על 'ספירת העומר'; לפי שספירת העומר מנהג הוא בידינו לזכר ספירת העומר בזמן שבת המקדש היה קיים ואין מברכין ברכת 'שהחיינו' על מנהג שהוא לזכר בעלמא.

מערכת 'חברותא'
מיוחד ל'גנזי המלך'

פסחים דף קיב' ע"א

שאלה: רצוני לברר: מה הטעם שאין מברכין ברכת שהחיינו על מצות ספירת העומר?

מצוה שהיא הכנה

ג. יש אומרים; שאף בזמן הזה אמרה תורה שיש לספור 'ספירת העומר' והוא מדין תורה גמור. וכן דעת הרמב"ם והחנוך ורבינו ישעיה ורבינו בנימין והראביה (הו"ד בביאור הלכה שם).

ה ר ד ב " ז
(בשורת סימן אלף שכ"ז ציינו הגרע"א או"ח סי' תפ"ט ס"א) מפרש באופן אחר שכתב: ומכל מקום בעיקר השאלה אני אומר: שכל מצוה שהיא הכנה למצוה אחרת, תיקנו שיברך על המצוה

תשובה: בדף קכ"א ע: מסופר על רבי שמלאי שנקלע לפדיון הבן ושאלו ממנו מי מברך את ברכת 'שהחיינו' על מצות פדיון הבן, האם הכהן מברך, משום שהוא נהנה בקבלת חמשת הסלעים? או אבי הבן מברך, משום שהוא מקיים את המצוה? הרי שברכת 'שהחיינו' תקנוה חכמים על הנאה הבאה לאדם ולכך נסתפקו בגמרא האם הכהן מברך שהוא נהנה מקבלת חמשת הסלעים, או שאבי הבן מברך משום שהוא נהנה בעשיית המצוה בפדיית בנו. (וע"ע להלן מדברי הבעה"מ)

לפי התרועים הנ"ל

ניתן לומר ששלשת הפירושים הנ"ל בטעם שאין מברכים 'שהחיינו' על ספירת העומר, יש לתלותם בשלשת הדעות בחובת 'ספירת העומר' בזמן הזה. שלדעת 'הבעל המאור' שהוא מנהג זכר לספירת העומר, לכך הוא מפרש שאין ברכת 'שהחיינו' על דבר שהוא לזכר בעלמא.

העיקרית ופוסט את שתייהן. הלכך; 'ספירת העומר' הכנה ל'עצרת' דכתיב: "שבעה שבועת תספור לך מהחל חרמש בקמה... ועשית חג שבועות לה' " (דברים טז ט) וכיון שהיא מצוה תלויה באחרת, מברך בחג השבועות ועולה לכאן ולכאן.

אין בו הנאה

ה'בעל המאור' (סוף מסכת פסחים ואף הר"ן הביא דבריו שם) מבאר הטעם שאין מברכין 'שהחיינו' על מצות 'ספירת העומר' וכתב: שלא מצינו ברכת זמן ('שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה') אלא בדבר שיש בו שום הנאה, כגון נטילת לולב, שהוא בא לשמחה. ותקיעת שופר, לזכרון בין ישראל לאביהם שבשמים. ומקרא מגילה, דחס רחמנא עלן ופרקינן (שריחם הקדוש ברוך הוא עלינו והצילנו). ופדיון הבן, שמברך אבי הבן 'שהחיינו' לפי שיצא בנו מספק נפל, כל ששהה שלשים יום באדם - אינו נפל. ול'ספירת העומר', אין זכר לשום הנאה אלא לעגמת נפשינו לחרבן בית מאוויינו.

גדר המצוה בזה"ל

ולדעת הסוברים שהוא חובה גמורה מדרבנן, שאי אפשר לפרש כדברי 'הבעל המאור', הרי הם מפרשים כפירוש השני של 'בעל המאור', שהיא מצוה המזכרת לנו חרבן בית מאוויינו ומקדשינו ואין מברכין אלא על מצוה (אפילו מדרבנן) שיש בה הנאה. ולדעת הרמב"ם וסיעתו שהיא חובה גמורה מן התורה, אינו מיושב כל כך לפרש כפירוש הנ"ל, שהרי עצם הספירה חובה ומצוה גמורה אף בזמן הזה ושמחה יש בעשיית המצוות ולכך יש לישב טפי כתירוץ הרדב"ז. ■

מצינו שלש דעות בראשונים בגדר מצות 'ספירת העומר' בזמן הזה, שאין בית המקדש קיים.
א. יש אומרים; שהספירה בזמן הזה מנהג לזכר 'ספירת העומר' שנצטוו ישראל בזמן שבת המקדש היה קיים. וכן הוא דעת 'הבעל המאור' (הו"ד לעיל).
ב. יש אומרים; שמצות 'ספירת העומר' בזמן הזה חובה גמורה מדרבנן, שתקנוה כעין חובה של תורה בזמן שבת המקדש היה קיים. ויתכן שכן הוא דעת

מנהג לזכר בעלמא

פירוש נוסף מביא 'בעל המאור' שם,

מוסר

סדר פסח באמצע השנה

כיצד ראוי לגשת ולהתפלל בכל השנה לפני בורא עולם? לפי סימני ה'סדר'. מתוך 'ואורח צדיקים כאור נוגה' מכ"ק האדמו"ר מויז'ניץ שליט"א

לפיכך **"כַּרְפֵּס"** - היינו: ירק שהנפ"מ בינו לתבואה הוא שתבואה קוצרים, אבל חלקה התחתון נשאר טמון בארץ, מה שאין כן ירק עוקרים אותו עם השרש - **"כְּלַחֵף הַשּׁוֹר אֶת יֶרֶק הַשְּׂדֵה"** (במד' כב ד). והיינו: שצריכים לעקור את המעשים הלא-טובים משרשם. **"יַחֲזֵץ"** הוא לשון שבירה והכנעה וכדברי חז"ל: (משנה ברכות פ"ה מ"א) **"אֵין עוֹמְדִין לְהַתְּפַלֵּל אֶלָּא מִתּוֹךְ כֶּכֶד רֹאשׁ"** ופירש רש"י ז"ל: **"הַכְנָעָה"** (גמרא ברכות ל:). וכמו שכתב בספה"ק 'חובת הלבבות' (שער חשבה"נ פ"ג החשבון הט'); שהתפילה הינה כלות הנפש אל הא-לוקים וכניעתה לפניו. ואזי - לאחר כל ההכנה של **"קַדְשׁ וְיַחֲזֵץ כַּרְפֵּס יַחֲזֵץ"** - **"מַגִּיד"**, יכולים להגיד שבת הבורא ולהתפלל לפניו ית"ש. ■

ומפי זקני הק' בעל 'האמרי נעם' זי"ע: **"כיצד הוא האופן הראוי לגשת ולהתפלל? על סימני הסדר: 'קַדְשׁ וְיַחֲזֵץ' וכו'.** קודם שיתפלל צריך האדם שיקדש את עצמו ויעשה תשובה על כל מה שפגם. והוא מלשון 'קדשו עצמכם - הזמינו עצמכם'. ואח"כ **'יַחֲזֵץ'** - טבילה במקוה, לטהר את רמ"ח האברים ושס"ה הגידים, לטהר את המחשבה. איני מדבר מאנשי מעלה, אשר מכוונים בטבילת המקוה כונות גבוהות ורמות, אלא לפי השגתנו - פשוט לטהר עצמנו במקוה 'מקוה טהרה לישראל'. ברם, כדי שלא נהיה בבחינת **'שׁוֹבֵל וּשְׂרָץ בִּידוֹ'**,

מי שהשמירה על גדרי הזמן אינה יקרה בעיניו קונה והרגל זה בשנות הבחורות והרגל זה ילווה אותו לכל ימי חייו. חיים ללא סדר ומשטר, אין כאן חיים של אי סדר בלבד, שכן מי שאינו שומר כראות על גדרי הזמן ומתנצל שזהו אופיו וקשה לו לשנות את אורחותיו ולהיות דיקן, הרי אם נעקוב אחריו נראה שזהו תירוץ שוא וכסות עינים. אם אין הוא דיקן גרידא, מדוע לא יקרה שיקדים לבוא ברבע שעה? מדוע אי הדיקן מתבטא דוקא באחורים ולא להיפך? אין זאת אלא פריקת עול, ערך התורה והתפלה אינו חשוב בעיניו.

תפילה

עבודה שבלב

למה להתפלל והרי הקב"ה מרחם על האדם יותר מאשר על עצמו?

להחיות לנגד עיניו, בציורים מוחשיים או בציורים שכליים. שהבורא הוא סיבת הכל. ומה שמבקש רפואה ופרנסה ושאר צרכיו, אינו אלא להזכיר לעצמו שהוא בידיו. אם הבורא עולם ימלא בקשתו או לאו - אין זה נוגע, מפני שהאמת היא, שמה שבאמת טוב עבורו - אין הוא יודע ועליו לבטוח שהקב"ה יעשה מה שטוב לו. אלא, שמכיון שבעיני בשר, ההצלה מהצרה, היא הדבר הטוב ביותר עבורו, לכן חייב הוא להתפלל שהבורא יתברך יצילנו מהצרה ושהוא הכח היחיד בעולם היכול באמת להצילו מאותה צרה, אבל מה באמת טוב עבורו - זה אינו יודע. ■

צריכה לנפץ את המחשבה הזאת. כיצד? כל ענין התפילה הוא, לצייר לעצמו, שהסבה האמיתית להכל היא הבורא יתברך. וזו באמת עבודה גדולה,

בעיקר ענין התפילה מקשה הסבא מקלם זת"ע (חכמה ומוסר' ח"ב מאמר א); הרי הקב"ה מרחם על האדם, הרבה יותר מאשר הוא מרחם על עצמו ומרגיש בצערו הגדול, אם כן לשם מה צריכים אנו להתפלל? עוד מקשה הוא: חז"ל קוראים לתפילה **'איזו היא עבודה שהיא בלב? הוי אומר: זו תפלה'** (תענית ב.).

ולכאורה איזו **'עבודה'** היא, כשאדם מבקש צרכיו הפרטיים? ואמר הוא ז"ל; שכל עניני העולם מושתתים על סבה ומסובב. הרופא נותן תרופה, נוטלים אותה ומבריאים! עוסקים במסחר ומרויחים, זורעים תבואה והיא צומחת. מוכרים ומרויחים. דבר זה טבוע באדם בצורה מבהילה. תפילה

פרשיות 'בהר - בחוקתי'

"וְצוֹיֹתַי.. בְּרַכְתִּי לָכֶם בַּשָּׁנָה הַשְּׁנִיית וְעַשְׂתֶּם אֶת הַתְּבוּאָה לְשָׁלֹשׁ הַשָּׁנִים"

התורה דורשת אמונה ובטחון לא רק מהצדיקים, אלא מכל אדם מישראל ובמיוחד מעובדי האדמה

מדוע מתחיל הפסוק בלשון רבים - "תמכרו" וממשיך בלשון יחיד - "לעמיתך"?

אומר 'נועם המצוות': יש אנשים העושים ביניהם שותפות ומשקיעים במסחרם, מקשטים ומייפים את חנותם וכדי לקבל החזר על הוצאותיהם הם מעלים את המחירים של המוצרים מעבר למחירי השוק. לפיכך אומרת התורה שגם במקרה זה, אין היתר להעלות את המחיר. "וכי תמכרו" כמה ביחד, "אל תוננו איש את אחיו", כי אם הוא יקנה את המוצר במחיר גבוה, הוא לא יוכל אחר כך למוכרו לאחרים!

ולפי זה מובן מדוע לאחר שנאמר: "וכי תמכרו" - הוסיף וציין הכתוב "ממכר", כלומר שיהא זה חפץ שיוכל אחר כך למכור לאחרים, "ממכר לעמיתך" והלא אם יהיה לחפץ מחיר גבוה, לא יוכל למוכרו.

"וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית הן לא נזרע ולא נאסף.. תבואתנו: וצויותי.. ברכתי לכם בשנה הששית ועשת את התבואה לשלש השנים" (ויקרא כה כ - כו)

יש כאן דרישה לחיות שלא על פי הטבע, שהלא בדרך הטבע אם אדם לא זורע - מה יאכל!?

מוכיח מכאן 'הסבא מנובהרדוק' "שאי אפשר לומר שהתורה דורשת אמונה ובטחון רק מהצדיקים! התורה מצוה זאת לכל אדם מישראל. ובמיוחד נצטוו על כך עובדי האדמה וזאת על ידי האיסור לזרוע בשביעית. "וכי תאמרו מה נאכל"? ואומרת התורה שהתשובה לכך היא, שהדבר נעשה שלא בדרך הטבע. יש להאמין ולבטוח בד' ולנהוג כפי שהתורה

תעזוב מהם ותרץ את שפתיה ב'השמה מהם והם ירצו.. עונם יען וכיעז במשפטי מאסו ואת חקתי געלה נפשם" (ויקרא כו מג).

"וכי תמכרו ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך אל תוננו איש את אחיו" (ויקרא כה יד)

לאחר שנאמר: "וכי תמכרו" מה ראה הכתוב לציין "ממכר", הלא יש בזה יתור לשון?

הפסוק מדבר על איסור הונאה. מהי הונאה? אם מוכרים

ביותר מששית ממחיר השוק, הדין הוא שהמכר חוזר. עד מתי ניתן להחזירו? עד פרק הזמן שהקונה יכול לשאול יודעי דבר את מחיר השוק של המוצר.

אם לאדם יש גביע כסף עתיק שעבר בירושה במשפחתו ואשר מיוחס לאחד מגדולי הדורות הקודמים והוא מוכן למוכרו, אך דורש בתמורה מחיר של מאה אלף דולר. האם זאת הונאה?

התשובה היא, לא. כיון שלחפץ בעל ערך הסטורי ורגשי אין מחיר רשמי ומחירו אינו נקבע ונמדד לפי הכללים המקובלים בשוק. מובן שניתן לרכוש מוצר זהה בכל חנות לכלי כסף במחיר השוק ובכל זאת כיון שמדובר במוצר בעל ערך מיוחד מעבר לערכו המוצרי - אין בו הונאה, גם אם ידרש עליו מחיר עתק.

לכן מדגישה התורה: "וכי תמכרו ממכר לעמיתך" - דוקא בו יש הונאה, אך אם זה לא חפץ הרגיל לעמוד למכירה, אין בו הונאה. ('תורי זהב')

הרה"ג שלמה ליונצ'ביץ
מיוחד לגנזי המלך

"..פי תבאו אל הארץ אשר אני נתן לכם ושבתה הארץ שבת לד' " (ויקרא כה ב)

מה בא הכתוב להשימינו באומרו: "אשר אני נתן לכם" וכי אין אנו יודעים שהכונה לארץ ישראל ולא לארץ אחרת? ... או שאולי לקחנו את הארץ ב'כחי ועצם ידי' (דברים ח יז) ולא ד' נתן לנו?!

בפרשת 'וישלח' נאמר: "ונאת הארץ אשר נתתי לאברהם.. לה אתנהגה ולזרעה אחריה אמן את הארץ" (בראשית לה יב) אף כאן התוספת: "אמן את הארץ" לכאורה מיותרת?

יש דין, שירושה אין לה הפסק. נכס השייך לאדם, עובר באופן אוטומטי לילדיו, לאחר מותו, בין אם ראויים ובין אם לאו.

מתנה - ניתן להתנות את נתינתה. לכן אמר ד' שאת הארץ שנתתי לאבות, לא נתתי על מנת שהילדים ירשוה, אלא; "את הארץ, אשר נתתי לאברהם.. לה אתנהגה - ולזרעה אחריה אמן את הארץ". הארץ איננה ירושה, אלא ד' הוא הנותן בכל פעם מחדש.

זאת ועוד, לנתינה זו יש תנאים: "פי תבאו אל הארץ אשר אני נתן לכם", זה בתנאי ש"ושבתה הארץ שבת לד' ". ואם לא תקיימו זאת, אז יתקיים: "והארץ

עלי הגיון

"אל תקח מאתו נשך ותרבית"

המלוה בריבית וחשבוננו של יצחק אבינו

ה'בן איש חי', רבנו יוסף חיים אומר: הגמרא אומרת (שבת פט:): 'לעתיד לבא, יאמר לו הקב"ה לאברהם: "בניך חטאו לי". אמר לפניו: "רבוננו של עולם ימחו על קדושת שמך". אמר ד', נשאל את יעקב אבינו שידע צער גדול בניס... אך גם הוא ענה: "ימחו על קדושת שמך".

כיוצא בזה בא הקב"ה ליצחק אבינו וענה לו יצחק: האם אלו רק בני שלי, הלא כשאמרו בהר סיני: "נעשה ונשמע" (שמות כד ז) 'קראת להם: "בני בכרי ישך אל" (שמות פרק ד כב) עכשיו בני - ולא בניך? עתה כשהם חוטאים, הם רק בני ולא בניך!?

והוסיף יצחק ועשה את החשבון הבא:

אדם חי שבעים שנה, מתוכם לא עונשים בעונשי שמים בעשרים שנה הראשונות. מתוך המישים שנה שנותרו, מחציתם לילה וכשישנים לא חוטאים. מתוך עשרים וחמש השנים שנותרו, מחצית הזמן מוקדשת לתפילה ולצרכי האדם - אוכל ובית הכסא ואם כך נשארו שתיים עשרה שנים וחצי. שאל יצחק את הקב"ה: האם יש מקום לבוא בתביעה על זמן קטן יחסית של שתיים עשרה שנים וחצי מתוך שבעים שנה! ואם בכל זאת אינך מוכן לותר אז; 'פלאגא עלי ופלאגא עליך' חצי עלי וחצי עליך 'זאת'ל כולם עלי' ואם לאו - הכל עלי!

אדם שמלוה בריבית, מצב רוחו טוב עליו והוא שמח תמיד.

מובא בגמרא (ברכות נה.): שמטרוניא אחת ראתה את רבי יהודה ברבי אלעאי שפניו זורחות, אמרה לו: 'פניך דומים למגדלי חזירים ולמלוי בריבית'. המלוה בריבית פניו זורחות, כי כשהוא אוכל - הכסף עובד. הוא ישן - הכסף עובד. שבת - הכסף עובד.

לפי זה נמצא שהחשבון לעיל של יצחק אבינו לא יכול לתפוס לגבי המלוה בריבית. וכל כך למה?

כיון שגם בלילה הכסף עובד ואם כך לא ניתן להסיר את עשרים וחמש השנים מסך החמישים שנה, כפי שחישב יצחק אבינו. וכן אי אפשר להסיר את שתיים עשרה השנים וחצי של זמן התפילה, האכילה ובית הכסא. ואם הכסף עובד על הזמן, החשבון של יצחק אבינו לא יכול להגן עליו - והוא יקבל את מלוא העונש... ■

העסקים פורחים ב"ה. הבעיה היא שיש לי בני משחיתים שסרו מדרך הישר ואני חושש כי לאחר שאמות הם יבזבו את הכסף על הבלים וממילא כשאקום לתחיה, לא ישאר לי מאומה ואני איאלץ לקבץ נדבות. מזה אני חושש ועל כך אני בוכה".

אמר לו המגיד מדובנא: "תנוח דעתך, עם בני כאלה ועם ה"זכויות" שלך כמלוה בריבית - אין כל סכוי שתקום בתחית המתים, לכן חבל על הדמעות..." ■

לפני התפילה וראה את אחד מעשירי העיר עומד ומתפלל בדבקות 'א-לקי, נשמה שנתת בי טהורה היא' (ברכות השחר) וכשהגיע למילים 'זאתה עתיד.. ולהחזירה בי לעתיד לבוא' החל הגביר לבכות בכי תמרורים.

ניגש אליו המגיד מדובנא ושאלו בתמיהה: "מדוע אתה בוכה על תחית המתים, הלא צריך לבכות על 'זאתה עתיד לטלה ממני'!"

ענה הגביר: "אינך יודע את הצרות שלי... אני עשיר גדול ומלוה בריבית,

מצוה ואז יוכח האדם שלא יחסר לו דבר".

"ורואים", אומר 'הסבא מנובהרדוק', "שגבורת הנפש ואדירות השלמות, אין רק בגדר מעלה ותוספת, אלא בגדר הכרח".

"וכי ימוך אחיך ומטה ידו עמך והחזקת בו גר ותושב נחי עמך" (ויקרא כה לה)

למה נאמר: "והחזקת בו"? ולכאורה היה צ"ל "והחזקת אותו"??!

אלא שהתמיכה בעני מחזקת בראש וראשונה את התומך עצמו. כאדם המחזיק ומשעין עצמו על העץ לבל ימעד - הוא מחזיק בעץ ולא את העץ. וכן מובא ב'מגילת רות' שכאשר היתה רות בשדה של בועז וסיפרה על כך לנעמי: "ותגד לחמותה את אשר עשתה עמו ותאמר שם האיש אשר עשיתי עמו היום בעז" (רות ב ט). כלומר היא עשתה "עמו" ולא הוא עמה! כי 'יתור ממה שבעל הבית עושה עם העני, העני עושה עם בעל הבית' (רות רבה פרשה ה ט).

"והחזקת בו" - אתה מחזיק בו - ולא אותו!

רבי מרדכי בנעט, רבה של ניקלשבורג, היה רגיל שלא לאכול פת שחרית, לפני שנתן צדקה. כששאלוהו לפשר הנהגה זו, השיב; שהוא נוהג כפי האמור במסכת בבא בתרא (דף יב:): 'קודם שיאכל אדם וישתה, יש לו שתי לבבות. לאחר שאוכל ושותה - אין לו אלא לב אחד'.

(כונת הגמרא לומר; שכל עוד אדם לא אוכל פת שחרית - הוא אינו במיטבו).

וכשתמהו מה ענינו לכאן, הסביר: אם לפני שהאדם אוכל יש לו שני לבבות, כי אז כשהוא רעב, הוא גם ידאג בלב השני, להאכיל אחרים. אבל אם יאכל וישבע ויהיה לו לב אחד, הוא כבר לא ירגיש את רעבוננו של הזולת... לכן לפני שטועם פת שחרית, הוא מיהר לתת צדקה.

אל תקח מאתו נשך ותרבית ויראת מא-לקיך נחי... עמך" (ויקרא כה לה)

פעם נכנס המגיד מדובנא לבית כנסת

"אם בחקתי תלכו.. ונתתי גשמיכם בעתם"

»»» המשך מעמ' 1

"א. ולא עוד, אלא, שהן הפוכות. א"ר אבין: "אם זכיתן, הריני הופך לכם קללות לברכות! אימתי? כשתשמרו את תורתי. ה"ר: "אם.. תלכו".

התורה מבטיחה ומתחייבת שאם נלך בדרכי המצוות, אף הטבע עצמו, יתנהג בהתאם למעשינו: **"אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אתם: ונתתי גשמיכם בעתם ונתנה הארץ יבולה.."** (ויקרא כו ג-ד), ומוסיפה: **"ונתתי שלום בארץ ושכבתם ואין מחירי והשפתי חיה רעה מן הארץ וחרב לא תעבר בארצכם"** (פסוק ו)

נשאלת השאלה: מה קשורים מצוות כגון: הנחת תפילין, שמירת שבת ושמיטה - לפירות בזמנם, ליבול האדמה, לגשמים, להרחקת אויבים? מה הפירוש? אם אנחנו נשמור מצוות, אז לא תעבור חרב בארצנו! **ואם האויבים יהיו עצבניים?**

אלא שהתורה שהיא רוחנית ושולטת על הגשמיות אומרת: אם אתם תצייטו לצויו הרוחניים של הקב"ה, הקב"ה יכפיף את כל הבריאה, כולל את כל האנושות אליכם. מבטיח הקב"ה: **"וחרב לא תעבר בארצכם"**.

ואכן הדברים נבחנו במשך מאות ואלפי שנים, הקב"ה הבטיח שאם נשמור שמיטה, אז בשנה הששית תמיד נקבל פי שלש: כמו שכתוב: **"וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית הן לא נזרע ולא נאסף את תבואתנו? וצוית את ברכתי לכם בשנה הששית ועשת את התבואה לשלש השנים"** (ויקרא כה כ-כא), איך אפשר להתחייב על דבר פלאי כל כך, שבכל שנה ששית האדמה תניב יבול פי שלש מכל שנה אחרת? יש איזה חקלאי, או מאן דהו, שיכול להתחייב לחקלאי אחר ולומר לו: "כל שבע שנים תנוח. אל תעשה שום פעילות עם האדמה ותמיד בששית תקבל פי שלש"? רק בורא עולם יכול להתחייב על דבר כזה!.

ואכן במשך כ-1200 שנה שהיו בתי המקדש והמשכנות, כך, אכן היה.

כשהקב"ה אמר: **"וחרב לא תעבר בארצכם"** "ולא יחמד איש את ארצה בעלתה לראות את פני ד' א-לקיה שלש פעמים בשנה" (שמות לד כד). אכן, במשך כ-1200 שנה כשהאויבים והגוים

לגלגלי העגלה שלו? ענה לו המוכר: 'אתה יודע מה ההבדל בינך לבינו? אחרי שהוא קנה אצלי כ"כ הרבה סחורות בכ"כ הרבה כסף והוא נצרך גם לשמן לגלגלי העגלה שלו כדי לנסוע לדרכו, אז נתנו לו. אבל זו לא חנות למכירת שמן לגלגלי עגלות. מי שקונה פה הרבה, הרבה סחורות, אז גם אם הוא נצרך לדברים כאלה, נותנים לו אותם כטיפ, גם בלי כסף'."

אמר הרבי לאותו חסיד: "זה שנכנס אחרך, תמיד בא אלי ושואל אותי בענינים של יראת שמים, בחנוך הבנים, בעבודת ה', בלמוד התורה. בכל דבר שברוחניות הוא בא ושואל אותי. ומידי פעם כשהוא בא אלי גם בענינים של פרנסה, אז ודאי שאני עוזר לו גם בדבר הזה. אבל את הרבי לא צריכים בשביל ל"מכור" שמן לגלגלי עגלות. ואתה באת רק לבקש ממני פרנסה, ואני לא "סוחר" בפרנסה."

אותו הדבר - אם אתה אומר לקב"ה, שאתה רוצה לזכות לשוב בתשובה, להתקרב אליו ולהתדבק בו, לאהוב אותו, לירא ממנו ולהכיר את האמת היחידה ולחיות אך ורק על פיה, ורצונך ובקשתך שבניך ובנותיך יהיו צדיקים וילכו בדרך טובים, בקשות שעיקרן רוחניות ובסוף; רבש"ע גם קצת פרנסה שיהיה לי קל - הקב"ה יתן לך גם את זה!

חכמים מקשים: והרי **'בהאי עלמא ליכא אגרא'** אין קבלת שכר על המצוות בעוה"ז, אלא רק לעוה"ב, אז איך הקב"ה מבטיח: **"אם בחקתי תלכו.. ונתתי גשמיכם בעתם ונתנה הארץ יבולה.."**? אלא התשובה לכך על אותו בסיס - אם אנחנו מקיימים תורה ומצוות והולכים בחוקים ובמשפטי התורה, אזי גם אני ד', מבין שאתם צריכים שמן לגלגלי העגלה, שהרי: **"אם אין קמת, אין תורה"** (אבות ג משנה ז). לכן פשוט הוא, שאני אדאג לכל צרכיכם; שיהיה לכם גשם בעתו ויבול רב ולא תהיה מלחמה ויהיה שלום ביניכם. שהרי אני הוא שרוצה שאתם תלמדו תורה ולכן אני אסיר מכם את כל המונעים אתכם מלמוד התורה.

אבל אם אתם באים רק בתביעות של; תן שלום בארץ! תן פרנסה! תן זיווג! תן! תן! תן!... כשבאים לקב"ה בדרישות ורק תובעים חומריות, לידיעתכם: הקב"ה אינו מתעסק בשמן לעגלה! ■

ידעו שכל הזכרים בישראל עולים לרגל במשך שבוע לפחות והארץ מתרוקנת, אף פעם לא תקפו את ישראל באותו הזמן. וההבטחה הא-לוקית נבחנה לאורך כ-1200 שנה - וכן היה; התלמוד ירושלמי (פאה יז: פ"ג ה"ז) מספר: **'חד בר נש, שביק ביתיה פתיח ואתא ואשכח הכינה כריכה על קרקסוי' מעשה באחד ששכח לנעול דלת ביתו ועלה לפעמי רגלים וכשבא מצא נחש קשור בטבעות דלתותיו לשמור על ביתו. אמר רבי פנחס: מעשה בשני אחים עשירים שהיו באשקלון והיו להם שכנים רעים מאומות העולם והיו אומרים אימתי אלה היהודים יעלו לירושלים ואנו נוטלים כל מה שיש להם, הגיע הזמן ועלו, 'זימן להם הקב"ה מלאכים נכנסים ויוצאים בדמותן' והיו נכנסין ויוצאין בתוך בתיהן, כאשר שבו מירושלים חילקו דורות ממה שהביאו עמם לכל מכריהם. אמרו להם: "היכן הייתם?" השיבו להם: "בירושלים". שאלו: "אימתי עלייתם?" השיבו: "ביום פלוני". שאלו: "ומתי חזרתם?" השיבו: "ביום פלוני". אמרו: **'ברוך א-לקהון דיהודאי דלא שבקון ולא שביק להון'** "ברוך א-לוקי היהודים שלא עזבם ולא יעזבם".**

שמן לגלגלים

אל האדמו"ר ממוד"ץ בא פעם אחת חסיד ואמר לו שהוא רוצה להתייעץ איתו בעניני פרנסה. הרבי אמר לו: שהוא לא מתעסק בהבלי העוה"ז ושלח אותו. כשהחסיד הזה יצא, נכנס חסיד אחר אחריו והנה הוא שומע שהרבי מדבר איתו שעתיים תמימות בעניני פרנסה. נכנס החסיד הראשון שוב לרבי ושאל אותו: "רבי, אתה אמרת לי שאתה לא מתעסק בהבלי העוה"ז וזה שנכנס אחרי מדבר אתך שעתיים על פרנסה, איך זה? מה ההבדל ביני לבינו?" אמר לו הרבי: "אתה יודע מה ההבדל? זה שנכנס אחרך אינו דומה לך כלל. אתה יודע למה הדבר דומה? עגלון אחד נכנס לחנות גדולה מאד שיש בה כל מיני סחורות יקרות ומבקש שימכרו לו שמן כדי לסוך את גלגלי העגלה. אמרו לו: 'אדוני, אנחנו לא סוחרים בשמן לעגלות, פה, זה חנות לסחורות ודברי ערך'. שאל העגלון: 'אם ככה, למה לזה שהיה לפני מכרת שמן

Finotec
Financial Group Inc.

המומחיות עוברת לידייך

פינוטק נותנת לך את הכלים להיות מומחה בשוק ההון, ולהשקיע בחוכמה למען הדורות הבאים.

היום, יותר מתמיד, שוק ההון פתוח לקשת רחבה של משקיעים, בין אם ברשותך סכום התחלתי נמוך או זמן פנוטק. אנחנו בפינוטק יודעים שעל סמך להצליח בשוק ההון דרוש ידע, חכמה ומסמעת עצמית.

בוא והתחל לצבור מומחיות במסגרות החינוך של פינוטק:

- קורסים מקצועיים ע"י מרצים בכירים
- אימון אישי בביתך ללקוחות (VIP)
- מערכת אינטרנטית ויידותית להפעלה
- חשבון אימון הינם להתנסות

מתנה לקוראי ג'מני המלך
בשווי \$50

שיעור הכרת המגמות בשוק ההון והמט"ח
היינו * 2021 להרשמה
www.FINOTEC.com

יעמדו על הברכה

חזרה בתשובה
לאנג'לו בן ג'מה

ברכות למשפחתו של
דוד בן דינה

ברכות למשפחתו של
פינחס בן מרגריטה

ברכות למשפחתו של
לאברהם בן גולה

בס"ד

סופ"ש במלון כינור

שבת פרשת בהעלותך יד' בסיון
8-10/06/2006
מיום חמישי עד מוצאי שבת

להזמנות: 03-6777779
בין השעות 9:00-15:00
בימים א-ה'

היה או לא היה הרב

אמנון יצחק שליט"א

ביום ראשון 28/05/06
השערים יפתחו ב-19:30 תחילת התוכנית ב-20:30

עכו
באודטוריום גבורי סיני

ביום שלישי 30/05/06
השערים יפתחו ב-19:30 תחילת התוכנית ב-20:30

טבריה
היכל התרבות יד שטרית

ההרצאות מאובסות

WWW.SHOFAR.NET

שירותי כח אדם וסיעוד

- עובדים זרים מכל העולם
- טיפול בקשישים, מוגבלים ונכים במסגרת חוק הסיעוד של ביטוח לאומי
- מטפלים למשך 24 שעות - אפשרי ללא לינה
- מענה מידי לכל פניה

204-704-1700 פקס: 08-9356686 נ"ד: 050-8779779 רח' הרצל 96 רחובות, מיקוד: 76548 raz2004@bezeqint.net

רק בטרקלין יאקאב חשמל

קונים בקו BEKO מקבלים הרבה יותר!

BEKO - בקו הנו מותג מוצרי חשמל מהגדולים והידועים בעולם. במוצרי **BEKO** הושקעו סכומים נכבדים בתכנון ופיתוח בקו מוצרים בעלי עיצוב וטכנולוגיה מהמתקדמים בעולם. מוצרי **BEKO** מובילים בכל תחומי ענף החשמל: מקררים, מכונות כביסה, מייבשים, מדיחי כלים, תנורים דו-תאיים, תנורים בנייים וכיריים, ומוצרים קטנים כשואבי אבק, מגהצים מיקרוגלים ועוד.

התמונות להמחשה בלבד, ט.ל.ח. **עד 10 תשלומים, מותנה באישור חברות

תנור דו-תאי בקו

- **דגם 6225** טורבו מולטיסיסטם.
- **7 תוכניות אפייה ובישול.**
- **היחיד עם 5 להבות גז משופרות עם כיפות מושחרות, קלות לניקוי.**
- **תא עליון ותחתון אטומים לחלוטין זה בפני זה.**
- **מחיצה מפרידה בין שני התאים, אין מגע בין התא העליון לתחתון.**
- **חימום שבת - פלטת שבת לשני התאים בנפרד ללא תלות בתרמוסטט.**
- **נוריות חייווי לסימון הגעה לטמפרטורה רצויה לכל תא בנפרד.**
- **אפשרות אפייה ב 2-תאים יחדיו.**
- **מכסה עליון נשלף.**
- **שסתומים למניעת דליפת גז בהיעדר להבה.**
- **מבערים קעורים קלים לניקוי.**
- **הצתה אלקטרונית.**
- **צבע לבן, זכוכית שחורה.**

פרסום Shofar News

BEKO
למי שבוחר לקבל יותר!

אמשרות לתשלום ב"קיים"

האחריות הכפולה
לראשונה בישראל!
טרקלין יאקאב חשמל, רשת מוצרי החשמל היחידה בישראל שמציעה ללקוחותיה אחריות סטנדרט במונחי אחריות היבוא ומאפשרת לך קנייה בטוחה וקטנה

טרקלין יאקאב חשמל

להזמנות: 1-700-50-50-10

ירושלים | ח' יתחקאל 18, רח' ימיהו 27 בני ברק | רח' רבי עקיבא 55, רח' עזרא 11 מודיעין עילית | ק. ספר, אבני נזר 46, מרכז ק.ס.מ. ביתר עילית | רח' הרץ 20, קניון ביתר 8